

Contents

In the World of Species: Environmental Humanities and Human-Nonhuman Relations. Introduction • 12

| ENVIRONMENTAL HUMANITIES I

TOMASZ SOBIERAJ

A Breach in Anthropocentrism and Speciesism? Changes in Cultural Consciousness on the Example of the Relationship: Human – Non-human Animal Species in the Second Half of the Nineteenth Century • 21

WOJCIECH HAMERSKI

Romantic “Forges of Nature” from the Ecocritical Perspective • 41

OLIWIA GROMADZKA

Japanese Landscape in Polish Travel Writing in 1880s and 1890s • 63

DARIUSZ PIECHOTA

Ecological Themes in the Prose of Modernists • 79

Spis treści

W świecie gatunków. Humanistyka środowiskowa wobec relacji
ludzko-nieludzkich. Wstęp • 13

| HUMANISTYKA ŚRODOWISKOWA I

TOMASZ SOBIERAJ

Wyłom w antropocentryzmie i gatunkowizmie? Przemiany świadomości
kulturowej na przykładzie relacji: człowiek – zwierzęce gatunki nie-ludzkie
w drugiej połowie XIX wieku • 21

WOJCIECH HAMERSKI

Romantyczne „kuźnie natury” w perspektywie ekokrytyki • 41

OLIWIA GROMADZKA

Krajobraz japoński w polskich narracjach podróżniczych przełomu lat 80.
i 90. XIX wieku • 63

DARIUSZ PIECHOTA

Wątki ekologiczne w prozie modernistów • 79

SABINA BRZozowska

Man – Animal – Thing in Władysław Reymont's *The Peasants* • 97

Małgorzata Praczyk

A Contribution to the Environmental History of Aristocracy
on the Example of Zofia Chomętowska • 117

Hanna Gosk

A Stick, a Sparrow, a Kettle. The Non-Human *Cosmos* by Witold
Gombrowicz: Between the Pre- and Meta-Pre-Posthumanistic Approach
to the Problem • 135

Klára Kudlová

The Human and the Non-Human in *Ze života hmyzu* by the Brothers Čapek:
Contexts, Scheme, Interpretation • 149

Katarzyna Niesporek

The Extermination of Animals and Men: On Tadeusz Śliwiak's *Poemat
o miejskiej rzeźni* • 167

Sabina Giergiel

"A River is not the Same as Soil, It will Accept Everything": A Few Notes
on the Environmental Conditions of the Holocaust in Serbia • 189

Monika Żółkoś

Mass Extinction on Noah's Ark • 203

Stephan Wolting

A New "Poetry of the Anthropocene"? An Attempted Continuation of
"Nature Writing" in the Poetry Volumes by Marion Poschmann *Nimbus*
(2020) and Esther Kinsky *Schiefern* (2020) Taking into Account Heidegger's
Existential Ontological Approach: "Put the Being in the Right" • 217

Agnieszka Czyżak

"I Asked the Dog to Sniff at All my Birth-Marks": *The Child from Donations*
by Justyna Bargielska • 243

Beata Kubiak Ho-Chi

Posthumanistic Landscapes in the Prose of Hiromi Kawakami • 257

SABINA BRZOZOWSKA

Człowiek – zwierzę – rzecz w *Chłopach* Władysława Reymonta • 97

MAŁGORZATA PRACZYK

Przyczynek do historii środowiskowej arystokracji
na przykładzie Zofii Chomełowskiej • 117

HANNA GOSK

Patyk, wróbel, czajnik. Witolda Gombrowicza *Kosmos* nie-ludzki.
Między pre- a metapreposthumanistycznym podejściem do problemu • 135

KLÁRA KUDLOVÁ

The Human and the Non-Human in *Ze života hmyzu* by the Brothers Čapek:
Contexts, Scheme, Interpretation • 149

KATARZYNA NIESPOREK

Zagłada zwierząt i ludzi. Lektura *Poematu o miejskiej rzeźni*
Tadeusza Śliwiaka • 167

SABINA GIERGIEL

„Rzeka to nie ziemia, przyjmie wszystko”. Uwag kilka o przyrodniczych
uwarunkowaniach Zagłady w Serbii • 189

MONIKA ŻÓŁKOŚ

Wielkie wymieranie na arce Noego • 203

STEPHAN WOLTING

Eine neue „Poesie des Anthropozäns“? Zu einer versuchten Weiterführung
von „nature writing“ in den Lyrikbänden Marion Poschmanns *Nimbus* (2020)
und Esther Kinskys *Schiefern* (2020) unter Berücksichtigung von Heideggers
existentialontologischem Ansatz: „das Seyn ins Recht setzen“ • 217

AGNIESZKA CZYŻAK

„Poprosiłam psa, żeby obwąchał wszystkie moje znamiona”.
Dziecko z darów Justyny Bargielskiej • 243

BEATA KUBIAK HO-CHI

Krajobrazy posthumanistyczne w prozie Hiromi Kawakami • 257

BEATE SOMMERFELD

“The Triumph of Vegetation is Total”: a Re-Reading of Michel Houellebecq’s
La carte et le territoire from the Perspective of the Environmental
Humanities • 277

MICHAŁ WITEK

Anthropocenic After-life: Living Machines, Synthetic Biology and the End of
Nature • 295

MAŁGORZATA MIKOŁAJCZAK

Winescape: Local Reinhabitation Narratives
(The Case of Zielona Góra) • 317

KATARZYNA TABORSKA

Emphasizing the Borderlands in a Future Central European Educational
Programme • 337

HANNA MAMZER, MAGDALENA ANITA GAJEWSKA, ŁUCJA LANGE

Explorations in the Search of Answers on Understanding Notion of
Interspecies Relations • 351

PATRYK SZAJ

Anthropocene and Capitalocene: In Search of a Fusion of Horizons • 371

| COMPARITIVE ESSAY

DANIEL KALINOWSKI

Pomerania (Over)drawn: The Poetics of the Historic and the Local in the
World of Comics • 389

| REVIEW ARTICLES

LIDIA BANOWSKA

Placement and Displacement: Questions of ‘Contextual’
Mickiewiczology • 413

BEATE SOMMERFELD

„Der Triumph der Vegetation ist total“ – eine Re-Lektüre
von Michel Houellebecq's *La carte et le territoire* aus humanökologischer
Perspektive • 277

MICHAŁ WITEK

Antropoceniczne życie po życiu – żywe maszyny, syntetyczna biologia
i koniec natury • 295

MAŁGORZATA MIKOŁAJCZAK

Winescape: Local Reinhabitation Narratives
(The Case of Zielona Góra) • 317

KATARZYNA TABORSKA

Akcentowanie pograniczy w środkowoeuropejskim
programie edukacyjnym *in spe* • 337

HANNA MAMZER, MAGDALENA ANITA GAJEWSKA, ŁUCJA LANGE

Jak rozumieć relacje międzygatunkowe? • 351

PATRYK SZAJ

Antropocen i kapitałocen: w poszukiwaniu fuzji horyzontów • 371

| ESEJ KOMPARATYSTYCZNY

DANIEL KALINOWSKI

Pomorze (prze)rysowane.
Poetyki historyzmu i lokalności w świecie komiksu • 389

| ARTYKUŁY RECENZYJNE

LIDIA BANOWSKA

Umiejscowienia i przemieszczenia. Wokół pytań mickiewiczologii
„kontekstowej” • 413

SYLWIA KAROLAK

“The Gaps in History Need to be Closed and, Above All, Described”:
Hungarian Literature on the Holocaust between 1944–1948 • 431

LENKA NÉMETH VÍTOVÁ

A Territorial History of Central European Literature as a Literary and
Cultural Legacy of the Habsburg Monarchy • 443

EMILIA KLEDZIK

A Re-run of Bad Presence: Polish Independent Literature in the Central
European Perspective • 455

MACIEJ BUGAJEWSKI

Gratitude and Warning? Methodological Considerations on a New Attempt
to Balance the Historiography of the People’s Republic of Poland • 469

SYLWIA KAROLAK

„Luki historii domagają się domknięcia, a przede wszystkim opisania”

Literatura węgierska wobec Zagłady w latach 1944–1948 • 431

LENKA NÉMETH VÍTOVÁ

Terytorialna historia literatury środkowoeuropejskiej jako spuścizny literackiej i kulturowej monarchii Habsburgów • 443

EMILIA KLEDZIK

Źle obecna bis. Polska literatura niezależna na tle środkowoeuropejskim • 455

MACIEJ BUGAJEWSKI

Wdzięczność i ostrzeżenie? Rozważanie metodologiczne o nowej próbie bilansu historiografii PRL • 469